

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casație și justiție,*

secțiunea I: Const D. Panait cu Bălașa Ioniță.— *Observație de S. R.*

Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea II: D. H. Nico-
caide, zis și D. Ap. Nicolaide cu Ministerul public.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea II: Enache Bălțeanu cu
Elisabeta Bălțeanu.

Tribunalul Ilfov, secția comercială: Iacob Katz cu C-nia Interna-
țională de vagoane cu paturi și Direcția generală C. F. R. — *Ob-
servație de S. R.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de d-l D. Alexandrescu.*
Buletinul publicațiilor judiciare.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 4 Maiu 1910

Președinta d-lui D. Cuculi, consilier

Const. D. Panait cu Bălașa Ioniță

CONSTRUCȚIUNI ȘI PLANTAȚIUNI.— CONSTRUCTOR.— BUNĂ SAU
REA CREDINȚĂ.— INSTANȚĂ DE FOND — APRECIERE SUVERANĂ.—
ART. 494 COD. CIV.

RETENȚIUNE.— CÂND POATE FI ACORDATĂ.— DETENTOR.— GA-
RANTAREA PLĂȚEI DESPĂGUBIRILOR.— ART. 509 COD CIV.

1° Aprecierea faptelor și actelor din care instanța
de fond își face convingerea că acel ce a construit
sau plantat pe un teren a fost sau nu de bună cre-
dință, este de atributul suveran al instanței de fond
și scapă de sub controlul Curței de casație.

2° Dreptul de retențiune se poate încuviința și
în alte cazuri decât acele anume prevăzute de lege,
ordcâteori fiind vorba de un *debitum cum re junc-
tum*, instanțele de fond găsesc că retențiunea este
necesară pentru a garanta plata despăgubirilor cu-
venite detentorului lucrului a cărui restituire s'a
cerut.

No. 243.— Respins, ca neîntemeiat, recursul făcut de
Const. D. Panait, contra sentinței tribunalului Vlașca, cu
No. 349 din 1909, dată în proces cu Bălașa Ioniță.

S'au ascultat: d-l avocat M. Oprescu, în dezvoltarea
motivelor de casare; d-l avocat A. Alexandrescu, în com-
bateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Omisiune esențială și indoită violare a art. 494 cod. civ.

«Tribunalul nu se pronunță asupra motivului invocat de mine,
că Bălașa Ioniță nu are titlu translativ de proprietate, ceea ce
constituia posesoară de rea credință și mă apără pe mine de plata
îmbunătățirilor făcute în imobil, astfel cum am fost condamnat,
violând cu modul acesta art. 494 din codul civil, și comitând o
omisiune esențială. Mai violează art. 493 cod. civ. atunci când mă
condamnă la plata valorii plantațiilor, care sunt un produs al
solului, la care nu puteam fi condamnat chiar în cazul în care Bă-
lașa Ioniță eră posesoară de bună credință».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului,
tribunalul, judecând ca instanță de apel, a admis, în parte,
acțiunea intentată de recurentul Constantin D. Panait și
a obligat pe intimata Bălașa Ioniță să-i lase în plină pro-
prietate și stăpânire un loc de casă cu toate construc-
țiunile și plantațiile aflate pe el;

Că, în ceea ce privește cererea reconvențională făcută
de Bălașa Ioniță, tribunalul constatând că a fost de bună
credință când a făcut pe lângă locul revendicat construc-
țiuni și plantații, a obligat pe recurent să-i plătească
850 lei valoarea lor;

Considerând că aprecierea faptelor și a actelor din
care instanțele de fond deduc că acela care a construit
și plantat pe un loc a fost de bună credință că locul este
al său, intră în atributul lor suveran și deciziunea lor
scapă în această privință de controlul Curței de casație.

Că, așa fiind, motivul de casare cată a se respinge ca
nefondat.

Asupra motivului II de casare:

II. «Exces de putere și greșită interpretare a art. 494 c. civil. Tribunalul, prin sentința atacată cu recurs, acordă Bălașei Ioniță dreptul de retenție asupra întregului imobil, până la plata sumei ce am fost condamnat a-i plăti, cu titlu de despăgubire pentru construcțiunile și plantațiunile ce a făcut în imobil în timpul posesiunii sale. Or, dreptul de retențiune fiind un drept excepțional, care atinge dreptul de proprietate, nu putea fi acordat de tribunal unui constructor, chiar de bună credință, atât timp cât nici un text de lege nu-l acordă, fără a comite un exces de putere și a da o greșită interpretare art. 490 din codul civil».

Considerând că dreptul de retențiune se poate încuviința și în alte cazuri decât acele anume prevăzute de lege, decâteori fiind vorba de un *debitum cum re junctum* instanțele de fond găesc că retențiunea este necesară pentru a garanta plata despăgubirilor cuvenite debitorului lucrului a cărui restituțiune s'a cerut;

Că, în speță, tribunalul acordând intimatei dreptul de a reține locul revendicat până la plata valorii construcțiilor și plantațiilor făcute pe acel loc, a uzat de o facultate ce este lăsată la suverana sa apreciere, și n'a comis nici un exces de putere, nici n'a interpretat greșit art. 494 din codul civil;

Că, dar, și motivul acesta urmează a se respinge ca neintemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

Observație. — Asupra primei chestiuni judecată de Curtea de casație nu avem nimic de zis, chestiunea fiind elementară. În adevăr, chestiunea de a se ști dacă un constructor este sau nu de rea credință, este o chestie de fapt, și ca atare ea este de suverana atribuție a instanțelor de fond. Vezi în acest sens, Cas. rom. și C. Craiova, Bult. 1890, p. 1244 și *Dreptul* din 1891, No. 44, precum și alte autorități citate de d-l D. Alexandresco, tom. III, partea I (ed. 2-a), pag. 347, nota 2, *in fine*.

Cât pentru chestiunea relativă la dreptul de retenție, ea este foarte controversată, după cum aceasta se poate vedea din studiul publicat de d-l profesor D. Alexandresco în *Dreptul* din anul curent (1910), No. 29. Jurisprudența este însă fixată în sensul deciziei Inaltei Curți ce publicăm mai sus. Vezi, pe lângă autoritățile citate de d-l D. Alexandresco, în *Dreptul, loco supra cit.*, precum și în tom III, menționat, pag. 282, nota 2, C. Craiova, *Dreptul* din 1910, No. 59. S. R.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 23 Martie 1910

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

D. H. Nicolaide, zis și D. Ap. Nicolaide cu Ministerul public

CAMBIE. — CONDIȚIUNI DE VALIDITATE. — LIPSA UNEIA DIN ELE. — SIMPLĂ OBLIGAȚIUNE. — ART. 270, 271, 272 ȘI 273 C. COM.

CAMBIE. — ACȚIUNE CAMBIALĂ. — SUSPENDAREA CURSULUI EI. — LIPSA UNEIA DIN CONDIȚIUNILE ESENȚIALE PENTRU VALIDITATE. — EXISTENȚA UNEI PROBE SCRISE.

CAMBIE. — CONDIȚIUNE ESENȚIALĂ. — LIPSĂ. — DOVEDIRE. — ÎNSCRIERE ÎN FALS. — SUSPENDAREA JUDECĂȚEI. — ART. 275 ȘI 349 COD. COM.

CAMBIE. — SEMNĂTURĂ. — NECONSTATAREA FALSĂȚII. — LIPSA DE INTENȚIE FRAUDULOASĂ. — ART. 128 COD. PENAL. — GREȘITĂ INTERPRETARE.

1° În materie cambială, lipsa uneia din condi-

țiunile esențiale pentru validitatea acestui efect comercial, exclude calitatea și efectele speciale ale cambiei, însă cu rezerva efectelor ordinare ale obligațiunii, după natura sa comercială sau civilă.

2° Instanța de fond nu poate suspenda cursul acțiunii cambiale pentru fals decât numai în caz când cambia defăimată ar fi lipsită de vre-una din condițiunile esențiale, neputând admite ca dovadă decât o probă scrisă.

3° Inscrierea în fals pentru dovedirea lipsei vre-uneia din condițiunile esențiale ale cambiei în momentul emisiunii ei, și când semnătura nu e contestată, nu poate fi primită, pentru că ea ar avea de efect suspendarea acțiunii cambiale pe un timp ne-definit și admiterea indirectă a unei probe pe care art. 343 din codul comercial, în interesul circulației cambiei și a facilitărei raporturilor comerciale, o proibă.

4° Proba cu martori și prezumțiunile pentru a stabili dacă cambia a fost emisă în alb și complectată în urmă, sunt inutile, de oarece legiuitorul permite prin art. 275 din codul comercial o asemenea complectare, când debitorul înainte de a semnă, a întrebuițat formula «bun și aprobat» scrisă de el însuș.

5° Instanța de fond face o greșită aplicațiune a art. 128 din codul penal când, fără a constata falsitatea semnăturii de pe o cambie și prin urmare neexistența creanței, își bazează condemnațiunea pe convingerea că creanța ar aparține altei persoane decât cea arătată în cambie, împrejurare care nu indrituește pe emitent de a nu plăti în mâna purtătorului.

No. 974. — Casată, în urma recursului făcut de D. H. Nicolaide, zis și D. Ap. Nicolaide, deciziunea Curții de apel din Galați, secția II, cu No. 91 din 1910.

S'au ascultat: d-l avocat P. Borș, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate.

I. «Exces de putere, violarea art. 128 din codul penal, combinat cu art. 55, 349 și 270 din codul comercial și nemotivare.

«În drept. Codul nostru actual comercial a adoptat sistemul codului italian în vigoare, care diferă mult de vechiul sistem. După principiile legiului moderne, când legea cere ca actul să fie scris sub pedeapsă de nulitate, în lipsă de înscris, contractul se consideră ca neavenit, și când nu se prescrie nulitatea, atunci se vor observa regulile codului civil relative la proba testimonială (art. 1191, 1197). Art. 55 din codul comercial este precis, punând regula că atunci când codul comercial cere probă prin scris, proba testimonială nu se va admite decât în cazurile prescrite de lege. Or, în materie cambială, contractul cambial nu are ființă după art. 270 și 273, decât numai sub cele două condițiuni esențiale indicate de lege, și care prin urmare trebuiesc să rezulte dintr'un act scris. Cerința actului scris este și *ad solemnitatem* și *ad probatio-*

nem; astfel că, fără atare condițiune, obligațiunea este nulă ca acțiune cambială, convențiunile cambiale intră dar în categoria celor vizate de art. 55 din codul comercial și dreptul comun se aplică cu toate rigorile sale în materie comercială. Reclamantul nu are drept, fără a aduce o dovadă scrisă, a susține că cambia n'ar avea cauză, sau că banii nu s'ar fi numărât, sau a reconstitui condițiuni cari să restabilească contractul cambial. Numai având un început de probă scrisă, proba testimonială devine admisibilă.

«Dar, în specie, legiuitorul comercial a avut grijă să ceară absolut un act, interzicând orice opunere ar face debitorul pentru achitarea unei cambii; căci intențiunea legii speciale este să conserve libera circulațiune acestui atât de însemnat instrument de credit, numit cu drept cuvânt hârtie monedă, asigurând-o și apărând-o de străgănrile proceselor ordinare. De aceea, prin art. 349 din codul comercial, s'a dispus că debitorul n'are dreptul să opună posesorului cambiei excepțiunile ce le-ar avea contra de terțe persoane, afară numai de excepțiunile aceluia ce exercită acțiunea și întemeindu-se refuzul și opunerea la plată pe o probă scrisă.

«Doctrina și jurisprudența sunt unanime a recunoaște că regula prescrisă de art. 349 din codul comercial exclude cu desăvârșire proba testimonială și chiar jurământul, așa că, în lipsă de o probă scrisă, nu este admisibilă nici o excepțiune personală relativă la contractarea obligațiunii cambiale. Când dar în specie instanța de fond a căzut în eroarea de a admite proba testimonială și expertiza, în scop de a reface contractul cambial, așa cum alegă, și în scop de a proba că cambia în chestiune ne-ar fi fără cauză, evident că se calcă regula prescrisă de art. 55 și 349 din codul comercial și se violează art. 128 din codul penal când, din atare probațiune, s'au făcut acele sforțări legale de a stoarce un delict în sarcina portorului cambiei.

«Acest motiv de apărare s'a propus pentru prima oară în apel de către noi, mijloc decisiv și peremptoriu în cauză, având de efect de a da cauzei o soluțiune cu totul contrarie, căci excluzându-se proba testimonială și neexhibându-se nici o probă literală, urmă să se stabilească că în chestiune nici nu putea fi vorba de un delict, și ea atare se impuneă achitarea prevenitului.

II. «Exces de putere, greșită aplicațiune și violarea art. 128 din codul penal.

«Dacă am face abstracțiune de primul motiv de casare, decisiv în cauză, încă prevenitul nu ar deveni pasibil de pedeapsa articolului de lege precitat. Să admitem că cambia nu aparține portorului ei din împrumutul făcut de Gaicu dela inculpat, cum se pretinde de acesta, și să zicem că ea este din patrimoniul defunctului Nicolaide, aparținând acum prin testamentul acestuia legatarii universale Zoia Nicolaide, mama defunctului.

«Chiar în atare caz, nu poate să mi se impute o responsabilitate penală ca de un fals comis pentru motivele ce urmează. Se afirmă că cambia eră semnată de debitor, sub mențiunea deasupra semnăturii «bun și aprobat pentru suma de două mii lei», fără nici o altă mențiune. O atare convențiune cambială în alb, dar lipsită de indicațiunea datei emiterii, a scadenței și a celorlalte condițiuni esențiale cerute de art. 270 din codul comercial, numai cambie nu este. Ea dar nu poate, prin sine însăși, produce vre-un efect juridic, acțiunea cambială eră inadmisibilă, dar nici măcar ea obligațiune civilă nu valoră. Astfel fiind, vericât de culpabilă ar fi fost intențiunea agentului, nu este fals acolo unde nu este nici posibilitate de prejudiciu, element constitutiv al acestui delict. *Quod nullum est, nullum producit effectum, nulla actio*».

Având în vedere că, prin această deciziune, Curtea constată, în fapt, că recurentul Dimitrie H. Nicolaide, zis Dumitru Apostol Nicolaide, în virtutea unei cambii cu data 7 Septembrie 1908, semnată N. Gaicu, a chemat în judecată pe emitent, pe cale de acțiune cambială, spre

a fi condamnat la plata sumei indicată în cambie; că, în instanță, I. Gaicu a declarat că recunoaște semnătura și formula «bun și aprobat» ce precede această semnătură, ea fiind scrise de dânsul, dar a adăugat că, în momentul emisiunii, cambia nu mai purtă alte mențiuni manuscrise; că aceste mențiuni sunt scrise cu mult mai târziu de către purtătorul cambiei, și deci cambia este falsă, de oarece ea trebuia să fie completată mai înainte de a fi semnată, sub pedeapsă de nulitate; că autorul falșului ar fi însuși purtătorul cambiei;

Având în vedere că tribunalul comercial, în fața acestei denegațiuni, a procedat la formele prescrise de lege pentru înscrierea în falș, a suspendat cursul acțiunii cambiale și a trimis afacerea la parchet spre a se da curs acțiunii publice; că, judecătorul de instrucțiune găsimd că e caz de urmărire în contra purtătorului cambiei, a trimis pe inculpat înainte tribunalului corecțional spre a fi pedepsit pe temeiul art. 128 din codul penal; că tribunalul și, în apel, Curtea găsimd acțiunea publică întemeiată, a condamnat pe inculpat la trei luni închisoare și 500 lei amendă, cu aplicațiunea art. 128, combinat cu 60 cod. penal;

Având în vedere că instanța de fond, întemeindu-se pe depozițiuni de martori și pe prezumțiuni trase din diferite circumstanțe anume arătate, declară că cambia a fost emisă dela început în alb pentru suma de două mii lei, pe care reclamantul o luase cu împrumut dela Apostol Nicolaide, rudă cu recurentul; că eră destinată a înlocui o altă cambie de valoare egală, care ajunsese la scadență și pe care nu putuse a o achita la timp; că, achitând cambia originală, emitentul a neglijat de a cere restituirea celei incriminate; că Apostol Nicolaide încetând din viață, această din urmă cambie a fost găsimd între hârtiile defunctului creditor; că inculpatul, ca rudă de aproape, a sustras cambia în litigiu, a completat golul, a protestat-o la termenul ce el a înscris într'ansa și în urmă a cerut condamnarea emitentului pentru cauză de neplată; că, procedând astfel, recurentul a comis falșul prevăzut de art. 128 din codul penal;

Considerând că este constant în drept că, în materie cambială, data cambiei, numele primitorului, clauza la ordin, arătarea sumei plătite, a scadenței, a locului plăței, sunt condițiuni esențiale ale validității acestui efect comercial; că lipsa uneia din aceste condițiuni exlude calitatea și efectele speciale ale cambiiei, însă cu rezerva efectelor ordinare ale obligațiunii, după natura sa comercială sau civilă; că, în această privință, art. 270, 271, 272 și 273 din codul comercial sunt formale;

Considerând că, potrivit art. 275 din codul comercial, când cambia este sub semnătură privată și scrisă de un altul decât debitorul, acesta dacă nu este comerciant, industriaș, plugar, vier, slugă sau lucrător cu mâna, e dator, înainte de a-și pune semnătura, să scrie *manu proprio* «bun și aprobat», arătând în litere suma pentru care s'a împrumutat;

Considerând că cambia incriminată intrunește, după cum constată instanța de fond, toate condițiunile exterioare prescrise de art. 270, 271, 272, 273 și 275 din codul comercial, și că semnătura și formula «bun și aprobat» nu a fost niciodată contestată;

Considerând că, astfel fiind, instanța de fond nu putea suspenda cursul acțiunii cambiale decât numai în caz când cambiei defăimate i-ar fi lipsit vre-una din condițiunile esențiale, neputând admite ca dovadă decât o probă scrisă;

Considerând că înscrierea în falș pentru dovedirea lipsei vreuneia din condițiunile esențiale ale cambiei în momentul emisiunii ei, când semnătura nu e contestată, ar avea de efect suspendarea acțiunii cambiale pe un timp nedeterminat și admiterea indirectă a unei probe pe care art. 349 din codul comercial, în interesul circulațiunii cambiilor și al facilității raporturilor comerciale, o proibă; că, așa fiind, proba cu martori și prezumțiunile de cari instanța de fond se servește pentru a stabili că cambia a fost emisă în alb și complectată de inculpat sunt inutile, de oarece art. 275 din codul comercial permite o asemenea complectare când debitorul, înainte de a semnă, a întrebuițat formula «bun și aprobat» scrisă de el însuși;

Considerând că, oricum ar fi, cambia incriminată îndeplinește toate condițiunile unui înscris sub semnătură privată, lucru ce instanța de fond nu-l tăgăduiește, având toate formele prevăzute de art. 1180 din codul civil; că, prin urmare, creanța fiind constantă, elementul intențiunii frauduloase și a posibilității de prejudiciu lipsesc falșului imputat;

Considerând că, așa fiind, instanța de fond a făcut o greșită aplicațiune a art. 128 din codul penal, când, fără a constată falșitatea semnăturii și prin urmare neexistența creanței, își fondează condamnățiunea pe convicțiunea că creanța ar aparține altei persoane decât cea arătată în cambie, împrejurare care nu îndrituiește pe emitent spre a nu plăti în mâna purtătorului.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA SECȚIUNEA II

Audiența dela 2 Septembrie 1909

Președinta d-lui I. Sinescu, consilier

Enache Bălțeanu cu Elisabeta Bălțeanu

DIVORȚ. — PENSIE ALIMENTARĂ. — SOȚI AUSTRO-UNGARI. — COMPETENȚA TRIBUNALELOR ROMÂNE. — ART. 54 PR. CIVILĂ.

DIVORȚ. — DECIZIE. — NETRANSCRIEREA EI. — DACĂ POATE AVEA AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT.

DIVORȚ. — DECIZIE. — CERERE DE ÎNSCRIERE. — AUTORITATE NECOMPETENTĂ. — NULITATE. — ART. 246 ȘI 248 COD. CIV.

1° Tribunalele române pot să pronunțe divorțul între doi soți austro-ungari, precum pot de asemenea să statueze și asupra chestiunii cererii

de pensie alimentară, de oarece art. 54 din procedura civilă consacră în mod general competența tribunalelor române de a judecă pe străini.

2° Din faptul că printr'o decizie pronunțată asupra unei cereri de alimente făcută într'un proces de divorț s'a statuat până când alimentele aveau a fi plătite și anume până la înscrierea hotărârii de divorț, de aci nu se poate deduce că acea decizie a consacrat validitatea despărțeniei în lipsa formalității înscrierii și deci ea nu poate fi opusă ca autoritate de lucru judecat atunci când s'ar porni o nouă cerere de divorț.

3° Cererea de înscriere a unei hotărâri de divorț adresată unei autorități necompetente și care refuză înscrierea, atrage, conform art. 248 cod. civ., nulitatea hotărârii de despărțenie.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Enache Bălțeanu contra sentinței civile a trib. Mehedinți secț. II No. 59 din 1909, privitoare la cererea intimatei de a părăsi domiciliul conjugal și de a i se acordă o pensie alimentară pe tot timpul cât va dură divorțul;

Asupra incompetenței trib. române de a pronunța divorțul între austro-ungari cum sunt părțile litigante și deci de a statua și asupra chestii accesorii a alimentelor:

Considerând că art. 54 pr. civilă consacră competența trib. române de a judecă pe străini; că chiar dacă ar emană dela episcopul din Caransebeș, certificatul prezentat, care nu e legalizat de autoritățile publice austro-ungare și române și chiar de ar constitui acel certificat o probă a dispozițiilor legii austro-ungare asupra materiei, el nu declară că căsătoria nu se poate desface de cât de trib. civile austro-ungare, nici că căsătoria dintre austro-ungarii ortodoxi desfăcută de tribunal nu e valabilă dacă nu se desface și de autoritățile bisericești, dar că biserica trebuie să intervie pentru despărțenie, dacă părțile voesc a proceda la o nouă cununie religioasă;

Asupra lucrului judecat, tras din decizia civilă No. 85 din 1904 a acestei Curți și secție în privința validității despărțeniei anterioare dintre părți, deși hotărârea definitivă de divorț nu fusese înscrisă de ofițerul stărei civile competente din Austro-Ungaria unde se celebrase căsătoria;

Având în vedere că apelantul susține că existând lucru judecat asupra despărțeniei, intimata nu mai poate intentă o acțiune de divorț contra sa și nici acțiunea accesorie de alimente;

Considerând că decizia sus citată relativ la alimentele cerute de intimată în procesul de despărțenie pornit contr'ei de apelant a statuat până când alimentele aveau a fi plătite și a decis că ele se vor plăti până la data când s'a refuzat înscrierea hotărârii de divorț de către ofițerul de stare civilă respectiv; că, de aci însă nu se

poate deduce că acea decizie a admis validitatea despărțenii în lipsa formalității înscrierii hotărârei la ofițerul stărei civile, căci acea validitate n'a fost consacrată prin dispozitiv și nici discutată prin considerante; că, dacă a dispus încetarea pensii alimentare la data refuzului înscrierii, Curtea a făcut-o pentru că astfel i s'a cerut de soția reclamantă, nu însă pentru aceea că a considerat refuzul înscrierii de către ofițerul stărei civile a hotărârei prezentată lui în termenul legal ca producând același efect cu înscrierea;

Asupra finelui de neprimire a cererii de pensie alimentară accesorie a despărțenii cerută de intimată, pe motiv că soția era deja despărțită printr'o hotărâre pronunțată anterior celei de a donă cereri de divorț:

Considerând că reclamanta dela prima instanță Elisabeta Bălțeanu susține că bine a pornit al doilea proces de despărțenie, de oarece hotărârea No. 21 din 1899 a trib. Mehedinți sect. II nu și-a putut produce efectul său, ea nefiind înscrisă în termenul legal la ofițerul stărei civile respectiv; că, din contră, apelantul invoacă validitatea primei hotărâri de despărțenie, întru cât el a prezentat la înscriere acea hotărâre în termen de două luni și refuzul înscrierii nu-i poate fi imputabil;

Considerând că admitând că art. 246 cod. civ. la care se referă art. 248 pune pe aceeași linie cererea de înscriere cu înscrierea, trebuie încă să fie adresată cererea la ofițerul stărei civile competente; că acest ofițer, după legea noastră, e acela unde s'a celebrat căsătoria; că cererea urmă dar a fi prezentată la ofițerul stărei civile competente din Austro-Ungaria; că însă apelantul prin certificatul prezentat dovedește că a cerut înscrierea în registrele bisericești, iar nu în ale ofițerului stărei civile, de unde urmează că hotărârea sus citată No. 21 din 1899 e nulă conform art. 248 cod. civ.

In fond:

Având în vedere motivele invocate de tribunal, bazate pe art. 250 cod. civ. pe care Curtea le adoptă, precum și constatările de fapt.

Pentru aceste motive, admite în parte apelul.

Semnați: I. Sinescu, M. Măinescu, Al. Radian, C. Poenaru.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența dela 22 Iunie 1910

Președința d-lui I. G. Manu, judecător de ședință

Jacob Katz cu C-nia Internațională de vagoane cu paturi și Direcția generală C. F. R.

CONTRACT DE TRANSPORT. — COMPANIA VAGOANELOR CU PATURI. — CĂLĂTOR. — BAGAJE. — RESPONSABILITATE. — ART. 1473 ȘI 1475 COD. CIV. — ART. 431 COD. COM.

Situația călătorului dintr'un vagon cu paturi neputând fi asimilată cu a călătorului dintr'un hotel, de oarece călătorul din vagon nepărăsind trenul de

cât odată cu bagajele lui, are posibilitatea de a le supraveghea, lucru ce clientul unui hotel nu poate face din cauza afacerilor ce-l chiamă în afară de hotel, Compania de vagoane cu paturi nu poate fi deci făcută responsabilă de bagajele călătorului căruia i-a închiriat cabina, ea neavând decât obligațiunile impuse transportului prin art. 1473 și 1475 cod. civ. și art. 431 cod. com.

No. 732. — Jacob Katz a făcut apel contra cărții de judecătă No. 641 din 1910, a judecătoriei ocolului VI București, dată în procesul cu C-nia Internațională a vagoanelor cu paturi și Direcția generală C. F. R.

În urma divergenței ivite, complectându-se tribunalul cu trei judecători, s'a prezintat apelantul, asistat de d-l avocat Em. Dan, și intimații C-nia vagoanelor cu paturi, prin d-l avocat Villacros, și Direcția generală C. F. R. prin d-l avocat Gr. Maniu.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Jacob Katz în contra cărții de judecătă No. 651 din 1909 a judecătoriei ocolului VI București, prin care i s'a repins acțiunea introdusă prin petiția înregistrată la No. 917 din 1909, contra companiei internaționale de vagoane cu paturi și direcțiunii generale a C. F. R.;

Având în vedere că acest apel este venit prin declinare de competență dela secția III-a;

Având în vedere că prin zisa acțiune, apelantul a cerut intimaților să-i plătească suma de 1490 lei, reprezentând valoarea numerarului de 850 lei și a obiectelor compuse din un ceasornic cu dublu lanț de aur, una geantă de piele, conținând diferite lingurii și una pereche de chei de la casa de fier, ce i-au fost sustrate din compartimentul vagonului cu paturi cu ocazia unei călătorii făcute de apelant;

Având în vedere concluziunile părților și actele din dosar;

Având în vedere că din probele aduse în fața judecătoriei și înaintea tribunalului, se constată în fapt că: într'o noapte din luna Ianuarie 1909, între stațiunile Pârnu-Costești, la orele trei despre ziuă, s'a găsit în culoarul vagonului de dormit, pe când trenul era în mișcare, un morman de haine, pe partea dela căpătâiul vagonului, haine care, după o cartă poștală găsită în ele, s'au recunoscut a fi ale apelantului, ce se găseă ocupând un loc într'o cabină din acel vagon; că ușa de la cabină nu s'a găsit încuiată și că apelantul anunțat și-a recunoscut hainele și a spus că a avut într'un portofoliu opt sute lei în hârtii și trei polițe; că portofoliul s'a găsit în buzunarul hainei la locul lui și în el s'a găsit o hârtie de douăzeci lei și trei polițe; că apelantul s'a mai plâns că-i lipsește pormoneul cu douăzeci și cinci lei în argint, ceasornicul de aur cu lanțul tot de aur în două părți, precum și cheile de la casa de fier și o geantă de piele;

Având în vedere, în drept, că apelantul își motivează acțiunea în contra companiei de vagoane cu paturi pe dispozițiunile art. 1623 și 1624 din codul civil, susținând că datoriile companiei derivând din contractul intervenit între ea și apelant, prin faptul închirierii unui loc în cabina vagonului de dormit, trebuie asimilate cu datoriile hangiului, care răspunde ca depozitar de toate lucrurile aduse în localul său de către călător;

Având în vedere că răspunderea hangiului care se întinde nu numai asupra faptelor sale sau ale persoanelor din serviciul lui, ci și asupra faptelor străinilor cari ar fi comis un furt sau o stricăciune lucrurilor călătorilor, chiar neîncredințate lui, constituie o răspundere cu totul excepțională, justificată prin încrederea ce trebuie să o aibă călătorul că lucrurile sale vor fi supuse, în domiciliul vremelnic ce este obligat a și-l alege, unei paze tot atât de stricte ca în propria lui casă și prin obligațiunea ce trebuie să și-o impună din această cauză otelierul de a exercita prin personalul său o privighere în tot momentul asupra acelor lucruri;

Că o asemenea răspundere, din cauza caracterului său exorbitant, nu poate fi întinsă prin analogie la persoane cari nu se aseamănă în mod esențial cu hangiul;

Având în vedere că cel care călătorește în vagonul cu paturi, pe lângă contractul său de transport pe căile ferate, reprezintă prin biletul său de călătorie, încheie un contract anex cu compania de vagoane de dormit, al cărui caracter nu este de a-i procura o locuință, ci de a-i da dintr'un vehicul destinat a-l transporta, dintr'un loc în altul, un confort pe care nu-l găsește în vagoanele ordinare;

Că, dacă călătorul are facultatea de a se izola într'o cabină și de a se servi de un pat, aceasta nu constituie de cât un accesoriu al principalei obligațiuni a companiei de vagoane cu paturi, de a transporta pe călător pe osiile și roatele ei, cu ajutorul forței motrice furnizată de direcția C. F. R.;

Că, călătorul din vagonul de dormit, nepărăsind trenul decât odată cu bagajele lui, are posibilitatea de a le supraveghea, lucru ce clientul unui otel nu poate face din cauza afacerilor ce-l chiamă în afară de otel;

Că, de altă parte, agenții companiei de vagoane cu paturi, nu pot exercita aceiași pază ca personalul otelurilor, intru cât vagoanele lor pot fi traversate de ceilalți călători ai trenului, fără ca ei să poată fi oprți, pe când portarul otelului poate oprî pe orice străin de a păși pragul otelului;

Că, situațiunea călătorului din vagon nu poate dar să fie asimilată cu a celui din otel; că el trebuie să-și ia singur măsurile de pază asupra lucrurilor sale, compania de vagoane cu paturi neavând decât obligațiunile impuse transportului prin art. 1473 și 1475 din codul civil și 431 din codul comercial, adică răspunderea lucrurilor încredințate ei, ceea ce nu este cazul în speță;

Având în vedere dar că acțiunea intentată de I. Katz, contra companiei de vagoane cu paturi este nefondată, în drept, și că bine dar a fost respinsă la prima instanță și apelul cată dar a fi respins;

Având în vedere și motivele de fapt invocate de judecătorul de ocol, pe cari tribunalul găsindu-le întemeiate și-le însușește;

Având în vedere că acțiunea este cu atât mai mult nefondată față de direcția C. F. R., față de care nu se dovedește cea mai mică culpă și care opune reclaman-tului un regulament formal, scutind-o de orice răspundere relativă la bagajele cu mâna ale călătorilor și că apelul cată dar a fi respins și din acest punct de vedere;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător I. Manu, tribunalul respinge ca nefondat apelul, etc.

Semnati: I. G. Manu, L. Ștefănescu, N. Petrescu-Comnen.

La audiența dela 6 Mai 1910, ivindu-se divergință, d-l judecător Ionescu-Dolj a rămas de opinie pentru motivele următoare:

Subsemnatul, judecător, difer de opiniunea colegului meu L. Ștefănescu și sunt de părere a se admite în parte apelul și a reforma cartea de judecată apelată, numai în ceea ce privește compania de wagons-lits.

Motivul este pentru că cred că natura contractului intervenit între un voiajor ce voiajază în vagoanele companiei de wagons-lits și companie nu poate fi aceea a unui contract de transport, reglementat de art. 1473 și urm. din codul civil și § 28 alin. 1 din regulamentul căilor ferate române, ci aceea a unui contract special «sui generis» ce are foarte multă analogie și asemănare cu contractul de otelărie și în care responsabilitățile trebuie stabilite după disp. art. 1623 din codul civil.

În adevăr, ceea ce determină pe un voiajor a cumpăra pe lângă biletul de tren și un bilet pentru wagons-lits și a plăti o sumă în plus, motivul nu e dorința de a voiaja, căci pentru aceasta ar fi suficient numai biletul căilor ferate, ci dorința de a se odihni, de a dormi, etc., iar, pe de altă parte, faptul că compania îi pune la dispoziție voiajorului un compartiment singur sau cu altul în care el poate fi «logé, nourri et servi» ca și la otel, contractul care se leagă între aceste două părți întruține toate caracterele contractului de otelărie. Dar, nici într'un caz, contractul nu poate fi un contract de transport, căci compania de wagons-lits nu are nici mașini, nici linii ferate spre a transporta, ci și ea singură e transportată de căile ferate cu care are convenție, spre a i se permite să-și lege vagoanele cu paturi și restaurant la anumite trenuri de persoane și pe anumite distanțe.

De asemenea, cred că nu se poate susține că ar fi vorba de un singur contract care intervine de o parte între voiajor și de altă parte între direcțiunea căilor ferate române și compania de wagons-lits, căci din con-

venția intervenită între direcția căilor ferate și compania de wagons-lits, nu rezultă aceasta; apoi faptele dezminț acest mod de a vedea, căci voiajorul care voește a voiaja în vagoanele companiei de wagons-lits trebuie să-și ia un bilet aparte, la sediul companiei de wagons-lits, etc., așa că nu poate să rezulte aceiași legătură juridică și deci același contract din fapte diferite, petrecute în timpuri diferite și între persoane diferite.

Iată pentru ce cred că între un voiajor, care voiajează în wagons-lits, și între compania de wagons-lits și între direcția căilor ferate române, intervin două contracte diferite, dintre cari cel intervenit între voiajor și direcțiunea căilor ferate, e un contract obișnuit de transport, iar cel intervenit între voiajor și compania de wagons-lits, e un contract de oțelărie, și în consecință, conform art. 1623 din codul civil, compania de wagons-lits răspunde de lucrurile depuse de voiajor în compartimente, fiind un depozit necesar, precum și de furturile săvârșite în vagoanele companiei și a căror victime au fost voiajorii.

În afară de aceasta, în speță, culpa și deci răspunderea companiei de wagons-lits, rezultă și din faptul presupusului său, conductorul vagonului de dormit, care, în timpul nopții când s'a întâmplat furtul, a fost găsit dormind de către șeful de tren (vezi depoziția șefului de tren).

Cât pentru stabilirea valorii lucrurilor furate, dovada rămâne în sarcina voiajorului, care va putea dovedi cu tot felul de mijloace legale.

În sensul părerii noastre: doctrina germană reprezentată prin *Plank*, tom. III, § 701 și *Fuld*, în jurnalul judiciar german din 1900, § 227, și alții.

În sens contrar: Trib. Sena din 14 Mai 1892; Trib. Nice din 9 Februarie 92; Casația franceză din 3 Februarie 1896, precum și casația germană din 17 Ianuarie 1907.

Semnat, I. Ionescu-Dolj.

Observațiune.— Chestiunea responsabilității Companiei vagoanelor cu paturi, în ce privește lucrurile călătorilor, s'a ivit acum pentru prima oară înaintea tribunalelor noastre. Doctrina și jurisprudența franceză au stabilit, în principiu, că această companie nefiind asimilată unei ospătării, nu poate fi declarată responsabilă de obiectele călătorilor, conform art. 1623 din codul civil, nefiind vorba în specie de un depozit necesar; ea nu răspunde deci decât de obiectele cari au fost lăsate în paza și păstrarea ei, nu însă și de acelea pe cari călătorul le-a păstrat la el.

Dealtmintrelea, art. 1623 și 1624 din codul civil (conf. art. 1952 și 1953 fr.) sunt texte excepționale și restrictive și, ca atare, de strictă interpretare (Trib. Sena, 25 Nov. 1892, D. 93. 2. 587; Sirey 93. 2. 107; Planiol, II, No. 2225; Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1246; T. Huc, X, 405, p. 559; D. Alexandresco, t. V, p. 534, nota *in fide*, și t. X, p. 278, nota 4). Prin urmare, soluția dată de

Trib. Ilfov, prin sentința de mai sus, este conformă jurisprudenței și doctrinei autorilor. Opiniunea formulată de d-l Ionescu-Dolj, cu ocazia divergenței, în sensul că contractul intervenit între călător și Compania de *wagons-lits* e un contract de oțelărie și că, astfel, lucrurile depuse de călător constituie un depozit necesar, are în fa-voarea sa doctrina germană, reprezentată prin doi autori renumiți, jurisprudența Casației germane este însă în sens contrar.

S. R.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN BÉZIERS

Audiența din 19 Februarie 1910

PRIVILEGIU. — LEGE TERITORIALĂ. — APLICAREA ACESTEI LEGI STRĂINILOR. — EXCLUDEREA ÎN SPECIE A STATUTULUI PERSONAL.

1° Dispoziția art. 2193 din codul francez (1719 c. civ. român), după care bunurile unui debitor servesc spre asigurarea comună a creditorilor săi, afară de cazul când ar exista între creditori cauze legitime de preferință, se aplică nu numai creditorilor francezi, ci și celor străini.

Tot legea franceză va determina cauzele legitime de preferință, oricare ar fi naționalitatea creditorilor sau natura bunurilor la care se aplică această preferință, atunci mai cu seamă când banii proveniți din urmărire trebuie să se distribuie în Franța,

2° Legile privitoare la privilegiul aparținând statutului real, iar nu aceluia personal, de aici rezultă că o femeie străină nu poate să exercite asupra mobilelor bărbatului său, în prejudiciul altor creditori, pentru restituirile ce i se datoresc, un privilegiu nerecunoscut de legea franceză, presupunând că acest privilegiu există după legea țării sale. (Din *Bulletin des sommaires de la jurisprudence française, recueil Phily*, anul 1910, p. 690).

Observație. — Privilegiile sunt niște drepturi reale accesorii, stabilite asupra mobilelor și imobilelor, în vederea garantării unei creanțe.

Privilegiile, ca orice garanții în genere, nu pot să emane decât dela lege, numai privilegiul creditorului amanetar fiind opera părților, cari sunt libere de a-l constitui sau nu.

Privilegiile fiind constituite de lege pentru garantarea unor anumite creanțe, interesează ordinea publică, pentru că ele se întemeiază pe considerații de umanitate, de echitate și de credit public.

Ca atare, privilegiile sunt enumerate de lege în mod limitativ, pentru că posibilitatea părților de a le înființa după bunul lor plac, ar compromite creditul public, de vreme ce simpla voință a unui creditor ar fi suficientă spre a primă, de cele mai multe ori fără nici un motiv serios, pe ceilalți creditori.

Acest principiu, elementar în materie de privilegii, este obștește recunoscut și nu suferă nici o îndoială¹⁾.

Din cele mai sus expuse rezultă două consecințe foarte importante, și anume: 1° străinii se bucură în țara noastră de toate privilegiile stabilite de legile noastre asupra mobilelor sau imobilelor, chiar dacă aceste privilegii n'ar fi recunoscute de legile țării lor respective; 2° străinii nu pot să invoace în țara noastră un privilegiu recunoscut de o lege străină, dacă el nu este admis și de legile noastre. Cu alte cuvinte, se va aplica în specie legea teritorială (*lex rei sitae*), și numai această lege, fie în privința constituirei privilegiilor, fie în privința condițiilor cerute spre a le conserva și a le opune terților, fie, în fine, spre a determina drepturile cari derivă din ele²⁾.

Astfel, vânzătorul italian de mobile va avea privilegiul vânzătorului, cu toate că acest privilegiu nu există în legea italiană; din contra, un supus italian nu va avea în țara noastră privilegiul pe care art. 1958, 7° din codul civil italian îl admite pentru îmbunătățirea lucrului (*sopra gli stessi mobili conservati o migliorati*), căci codul nostru, ca și acel francez, mărginește acest privilegiu la garantarea cheltuelilor făcute pentru conservarea lucrului (art. 1730, 4°)³⁾, etc.

Tot astfel, un Englez n'a putea să dobândească dela unul din compatrioții săi, nici chiar printr'o convenție încheiată în Anglittera, un drept de *mortgage* (*mortuum vadium, dead pledge*) asupra unui imobil situat în România⁴⁾.

1) Vezi Despagnet, *Precis de droit international privé*, 418, pg. 1180 (ed. 5-a din 1909, revăzută de Ch. de Boeck, profesor la Bordeaux; Chironi, *Trattato dei privilegi, delle ipoteche e del pegno*, I, 156, p. 334 (ed. din 1894); C. apel Turin, *Dreptul din 1908*, No. 83, p. 684, și numeroasele autorități citate acolo în observația noastră. Cpr. și Cas. rom. Bult. 1885, p. 464, etc.

2) Despagnet, *op. și loco cit.*; T. Huc, XIII, 234; Surville et Arthuis, *Cours de droit international privé*, 334, p. 477 (ed. 5-a, 1910); Laurent, *Droit civil international*, VII, 404, pg. 479 urm.; Weiss, *Tr. théorique et pratique de droit international privé*, IV, p. 254 urm.; Trib. Paris și C. Douai, *J. Clunet*, 1889, pg. 621 și anul 1892, p. 928; Vincent et Pénaud, *Dictionn. de droit international privé*, v^o *Privil. et hypothèques*, No. 1 urm. și No. 8; Pand. fr., *cod. v^o*, 15162 urm.; Répert. Sirey-Carpentier, *cod. v^o*, 1354 urm.— Vezi însă Rolin, *Pr. de droit international privé*, III, 1446 și 1455.

3) Cpr. Weiss, *op. cit.*, IV, p. 256; Milhaud, *Pr. de droit international privé dans leur application aux privilèges et hypothèques*, p. 57 (Paris, 1885).

4) Weiss, *op. cit.*, IV, p. 242; Répert. Sirey, v^o *Privil. et hypothèques*, 1358.— Instituția cunoscută sub numele de *mort-gage* este o siguranță în virtutea căreia creditorul devine proprietarul unui imobil aparținând debitorului său, sub condiția de a-l restitui dacă datoria e plătită la scadența ei. Vezi Er. Lehr, *Eléments de droit civil anglais*, I, 504, p. 374 (ed. 2-a revăzută de J. Dumas, Paris, 1906).

Dar dacă toate aceste soluțiuni sunt, după părerea noastră, neîndoelnice, chestiunea de a se ști dacă femeile măritate străine au sau nu o ipotecă legală asupra imobilelor ce bărbații lor ar avea în Franța, este foarte controversată.

După un sistem, femeia străină va avea în toate cazurile o ipotecă legală asupra bunurilor ce bărbatul său ar avea în Franța, și deci și în România, prin aplicarea art. 2 § 1 din codul civil, după care imobilele aflătoare în Franța, și deci și în România, sunt supuse legilor franceze și române, când ele se posedă de străini. Ipoteca legală, ca și celelalte drepturi reale de cari poate fi grevat un imobil, ar face deci parte din statutul real⁵⁾.

După un alt sistem însă mult mai juridic, pe care l-am îmbrățișat când am studiat mai pe larg această controversă, femeia va avea o ipotecă legală în România numai atunci când legea sa personală (adică în genere cea a bărbatului) va admite această siguranță.

Ipoteca legală a femeii, ca și aceea a minorilor și a interzișilor⁶⁾, atârnă deci, după această teorie, de statutul personal al părților⁷⁾.

Acî ne găsim însă în fața unei controverse serioase, căci nimic sau aproape nimic nu este sigur în materie de drept internațional privat. La această materie se poate foarte bine aplica cuvântul unui jurisconsult, al lui Laurent, dacă nu ne înșelăm, că dreptul este un ocean de îndoeli.

D. ALEXANDRESCO

5) Vezi autoritățile citate în tomul VIII al Coment. noastre, p. 513, nota 2.

6) Vezi în privința ipotecei minorilor și a interzișilor, tom. II al Coment. noastre, p. 686 urm. și p. 816 (ed. 2-a).

7) Vezi numeroasele autorități citate în tom. VIII al Coment. noastre, p. 513, nota 3, la care trebuie să adăogăm, Pillet, *Pr. de droit international privé*, No. 180, p. 365. Vezi și tom. I al susziselor Comentarii, p. 138 (ed. 2-a).

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Președintele tribunalului Dâmbovița

PUBLICAȚIUNE

No. 31206. — 1910 Septembrie 3.

Conform art. 14 din regulamentul de administrație publică pentru serviciul Portăreilor, se publică spre generala cunoștință că orice persoană care ar avea vreoa pretențiune contra garanției ipotecare înscrisă la acest tribunal sub No. 15 din 1898, pentru postul de portărel al defunctului Petre Popescu, să-și prezinte reclamațiunea sa la acest tribunal, în termen de trei luni dela data acestei publicațiuni, căci după expirarea acestui termen, dacă nu se va ivi nici o pretențiune, tribunalul va radiă înscripțiunea ipotecară.

p. Președinte, P. Fillip.

p. Grefier, Săndulescu.